

Настич Т.М., здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук В. Г., доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

НЕГЛАСНЕ ТА КОНФІДЕНЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В МЕЖАХ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

У своїй діяльності слідчі та оперативні працівники використовують різні способи отримання інформації, що стосується їх діяльності по викриттю вчинених чи тих, що готуються правопорушень. Досить часто на практиці застосовують негласне співробітництво. Можна говорити, що конфіденційне співробітництво є частиною негласного співробітництва.

Одним із найуживаніших напрямів проведення негласних слідчих (розшукових) дій (НСРД) є використання такого заходу як конфіденційне співробітництво.

У положеннях п.п. 1, 6, 13 ч. 1 ст. 8 та ч. 2 ст. 11 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», зазначено, що на оперативних працівників покладено обов'язок дотримуватися умови добровільності при використанні допомоги громадян. При цьому для громадян не існує правового обов'язку допомагати працівникам оперативних підрозділів, тобто - це їх право.

Під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчий має право використовувати інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, або залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, передбачених цим Кодексом.

Забороняється залучати до конфіденційного співробітництва під час проведення негласних слідчих дій адвокатів, нотаріусів, медичних працівників, священнослужителів, журналістів, якщо таке співробітництво буде пов'язане з розкриттям конфіденційної інформації професійного характеру.

Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій повинна відповідати загальним правилам фіксації кримінального провадження, передбаченим цим Кодексом. Відомості про осіб, які проводили негласні слідчі (розшукові) дії або були залучені до їх проведення, у разі здійснення щодо них заходів безпеки можуть зазначатися із

забезпеченням конфіденційності даних про таких осіб у порядку, визначеному законодавством.

До конфіденційного співробітництва залучається конфідент, який виступає як особа, яка за власною ініціативою надає секретну інформацію, або як особа, яка виконує доручення як агент, але це поняття використовується при негласному співробітництві в межах НСРД. КПК України не визначає поняття «конфідент», але загально прийнято вважати, що це повнолітня дієздатна особа, яка на засадах добровільності та конспіративності залучається до негласних слідчих (розшукових) дій або надає інформацію, що використовується для вирішення завдань кримінального провадження (ст. 275 КПК України)».

Конфіденційне співробітництво має законне закріплення в кримінально-процесуальному Кодексі України та Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність», а ось негласне співробітництво має дедалі менше закріплення на законодавчому рівні.

Слід звернути увагу, що у теперішній час змістовного законодавчого закріплення «конфіденційного співробітництва» не існує. На законодавчому рівні закріплено лише основні функції та призначення конфіденційного співробітництва, закон надає право конфіденційного співробітництва, але не визначає певного порядку його проведення. У зв'язку з цим виникають проблеми його реалізації у практичній діяльності слідчих та оперативних підрозділів. Досить важко закріплювати відомості, які надає конфідент під час співробітництва, адже це треба зробити так, щоб не розсекретити його, а відомості залишилися достовірними та правдивими і в подальшому мали значення для проведення досудового розслідування.

Проблемним питанням також є той факт, що на суді зазвичай виникає необхідність допиту конфідентів, але це ж потрібно зробити так, щоб не розсекретити його особистість. Тому досить часто інформацію яку надає конфідент неможливо використовувати, оскільки це може завдати шкоди саме цій особі.

Важливим питанням для вирішення є той факт, що в сучасних умовах не всі судові зали України обладнані сучасними технічними приладами, які б надали змогу залучати до співпраці та надання показань, свідчень під час судового розгляду. Тільки у великих містах судові зали обладнані відповідними технічними пристроями, що відповідають нормам та забезпечують безпеку осіб конфіденційного співробітництва. А саме, це технічні прилади, що надають змогу змінювати голос та приховувати і змінювати обличчя. Показання конфідентів зазвичай мають велике значення для кримінального провадження, але через неможливість їх надавати в судовому залі, неналежне закріплення на законодавчому рівні особливостей їх співпраці, отримана від них інформація не використовується повною мірою.

Таким чином, можна дійти висновків, що при конфіденційному співробітництві в межах негласних слідчих (розшукових) дій залучаються особи, які можуть надати інформацію досудовому розслідуванню та називаються конфідентами, а ось при проведенні негласного співробітництва, в межах негласних слідчих (розшукових) дій залучаються агенти, інформація про них є таємною, секретною, не підлягає розголошенню.

На законодавчому рівні слід більш детально закріпити вказані питання та особливості співпраці цих осіб з органами виконавчої влади, аби їх показання були законними, були корисними для досудового розслідування та самі конфіденти знаходилися в безпеці.

---

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. Дата оновлення: 05.08.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384>.

2. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 № 2135-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.

Пархоменко А.О., здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук В. Г., доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ПІД ЧАС
ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ,
ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВТРУЧАННЯМ У ПРИВАТНЕ СПІЛКУВАННЯ З
УРАХУВАННЯМ МІЖНОРОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА**

Україна з початку її незалежності проголошує себе соціальною та правовою державою, діяльність якої здійснюється відповідно до принципу верховенства права, згідно з яким головною цінністю країни є людина, її життя і здоров'я, честь та гідність, недоторканність та безпека [1].

Також, у сучасний період Україна є суб'єктом міжнародних відносин, політичний курс якої направлений на євроінтеграцію. Система національного законодавства включає в себе низку міжнародно-правових актів ратифікованих Верховною Радою України.